

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 86

На 24 септември 2020 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК.

ПРИСЪСТВАХА:

Росица Матева – председател
Сдружение „Нова алтернатива“

Тодор Гунчев – Федерация на независимите студентски дружества

Даниел Стоянов – председател на УС на Асоциация за реинтеграция на осъдени лица

Ива Лазарова – Институт за развитие на публичната среда

Денислав Генчев – Сдружение „България на гражданите“

По телефона взеха участие:

Надежда Гологанова – Гражданска инициатива за свободни и демократични избори

Стефан Манов – Българско сдружение за честни избори и граждански права - Пловдив

Заседанието бе открито в 17 часа и 30 минути и председателствано от госпожа Росица Матева – председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Уважаеми колеги, откривам заседанието.

Предлагам да си изясним, така както бях предложила, някои организационни въпроси и после ще минем по съществото на дневния ред.

Аз гледах при Иван Владимиров. Там се съхраняват единствено протоколите в оригинал, които са качени на сайта, и много малка част някакви документи от 2014 г. от Обществения съвет. Нищо от останалите неща, за които си говорихме и по-рано, които би следвало да се съхраняват някъде и съответно да се възстановят на страницата, няма. Мисля след това заседание да напиша отново имейл до всички. Да прегледаме внимателно на сайта на Обществения съвет какво се съдържа като информация, коя информация липсва. Да си я набавим по някакъв начин, за да може да поискаме отново да бъде качена на страницата на ЦИК, и съответно разпечатана на хартиен носител да обособим някъде папки, в които да се съхраняват. Защото при Иван Владимиров има само протоколите от заседанията и някакви две тънки папки от 2014 година, може би от конституирането на Обществения съвет.

Предлагам да изпратя едно писмо на ЦИК след това заседание за промяна на информацията в сайта на Обществения съвет.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Стоил каза, че хартиена документация не държим. По принцип неговото мнение е, че не би трябвало хартиена документация да има, защото всяка една от организациите има документация. Ако има становище или протоколи, би трябвало това да е документация, която се съдържа в ЦИК. Това е неговото мнение.

Моето мнение по отношение на документацията е, че аз документация не съм получавал, предадена като цялостна документация. Това, което получих, беше информация за протоколите, които са качени. Постарах се предишния път да отида при Иван да разпиша всичко. Мисля, че останаха от по-предишния път едни протоколи. И Михаела председателства със Стоил и те трябваше да подпишат един протокол. Това мисля, че е бързо

отстранимо. Оттам нататък всички тези пароли, аз съм на мнение, че трябва да ги съберем. Те трябва да са публично достъпни или най-малкото да е ясно какво се случва, както със скайпа, с фейсбук страницата. И да направим наша страница, понеже ние имаме само препратка в обща информация.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Това го говорихме още март месец. Включително Дончо Пачиков пое ангажимента да направи облак, в който да се съхранява цялата документация също.

Аз вчера ги гледах. На страницата на ЦИК има доста документи. Трябва да се търси малко по-подробно. Не смятам, че всичко трябва да се разпечатва. Но това, което е създадено като документи, становището, което депозирахме на Правна комисия, което аз носех на хартия, като го имам разпечатано, може да стои в папката. Има го на хартия, а не да разпечатвам всичко на хартия. Общо взето сме с единно становище. А тези пароли задължително трябва да се знаят, защото ако някой от знаещите отсъства от заседание, трябва да може да се включат в компютъра. Така че е добре с това нещо.

Аз ще си направя труда да прегледам протоколите внимателно и да видя дали всички са качени на страницата. Ако някой не е качен, ще се чуем, за да видим къде се намира и кой да го подпише, ако не е подписан. Ако е подписан, Иван би следвало да е организиран качването чрез Димитър Димитров.

По-рано имаше определен ден и час, в който по принцип веднъж в месеца си имаше заседание. Мисля по времето на Дечева и по времето на Даниел Стоянов.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Имаше различни разминавания в разбирането кога да е заседанието. Някои искаха да е след работно време. Някои искаха да е по време на работно време. За хората, които работят, преди края на работното време беше невъзможно. За Стефан беше възможно вторник и сряда да се включи онлайн.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Смятам, че е хубаво и ще го пусна по имейл до всички, предложение да определим един

ден от месеца и час, който е удобен на всички, и по принцип да знаем, че тогава се събираме на заседание. Разбира се, винаги, когато се налага, ще се събираме и в други случаи. Или, ако има причина, поради която да не се събираме в определения ден и час, пак ще си пишем.

Сега мисля, че трябва да вървим към измененията на Изборния кодекс и каквото беше предложил, да обсъждаме. Някакви становища на организации и експерти и може би това е връзката да говорим за това, което говорихме август месец, за организиране на кръглата маса. Трябваше да се обадите със Стоил Цицелков за зала.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз лично не успях, защото отсъствах от България. Стоил Цицелков мисля, че не се е обаждал.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ако всички сме съгласни, че е добре да се организира такава кръгла маса, тогава го обсъждахме август месец и бяхме около половината организации. И говорихме, че е добре много бързо да се организира такава кръгла маса, за да се обсъдят измененията. Те вече са факт.

ИВА ЛАЗАРОВА: Дали да се изчака президентското вето и да се види дали може да се размести. След това ще е постфактум, както и сега.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: По повод на ветото, така или иначе президентът каза, че ще наложи вето. Може би трябва да помислим по повод на ветото дали да вземем някакво становище във връзка с обсъждане на измененията, както си говорихме по имейла, че ще отида да представя нашето становище. Изпратих го предварително на сътрудника на Правната комисия. Те мисля, че са го качили на сайта на Правната комисия. Представих го. Никой не се вслушва. Единственият, който каза две-три реплики, беше Михаил Константинов. Депутатите слушаха, за да свършим и да могат да си гласуват. Ние сами се представяхме. Всички неправителствени организации, които искахме да вземем думата, Обществен съвет, от двата института по метрология и стандартизация, които сега трябва да правят одитирането, също сами

искаха да вземат думата, за да изразят становище по законопроектите, колко безумни са, меко казано. Може да прочетете в стенограмата предложенията, текстовете. При депутатите витаеше една досада, тези които бяха там. Общо взето изчакваха да си кажем каквото имаме. Те пуснаха Ваня Нушева. Тя първа взе думата, но те я прекъснаха и помолиха по-бързо и по-кратко да си изрази становището, защото е изпратено писмено.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Един фарс, в който краят е предизвестен. Участваме ли в един фарс с предизвестен край, какво целим?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ние сме легитимен орган и би следвало да имаме становище по въпроса. Това, първо.

Второ, при положение, че те приеха едни безумни неща като текстове и ще има вето, не смятате ли, че е редно да изразим ново становище.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Под форма, каквато коментирахме преди малко, с кръгла маса, дали със съобщение в медиите, дали с публикации на страницата във фейсбук.

ИВА ЛАЗАРОВА: Трябва да е в много бърз порядък.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Преди гласуването. Може би има някакъв смисъл да се направи в момента, в който се наложи вето, преди да влезе в зала. Първо, кръгла маса не може да организираме толкова бързо. До края на седмицата мисля, че ще има вето.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Единственото нещо, което би могло да забави организацията на такова събитие, е да се поканят хората, които ще дойдат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Намирането на зала не е толкова проблем. Проблемът е присъствието на хора, които биха чули нещо. Защото това трябва да са депутатите. Най-малко трябва да поканим депутатите от Правната комисия. Защото на второ четене бяха Таня Йосифова и Димитър Димитров. Доколкото гледах излъчването от Правна комисия, не ги чува особено.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Достатъчно е да дойдат хората, които имат отношение към въпроса. Отсъствието на депутатите ще артикулира по някакъв начин.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Не можем да ги поканим от днес за утре.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Поне седмица.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз не знам дали след седмица няма да е вече късно.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Мисля, че в момента нямам твърда позиция по въпроса дали трябва или не трябва да се организира кръгла маса.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: А за становище евентуално до Правната комисия във връзка с ветото на президента?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ако ще имаме някакви промени в старото становището или ще правим някакви допълнения, може би трябва да имаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: В нашето становище ние сме поискали 10 процента от разписките от машинното гласуване да се броят. А както виждаме сега, ще се броят на 100 процента.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ние сме казали минимум. На сто процента е по-изгодно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Това обезсмисля машинното гласуване. Дали ще се броят бюлетини или разписки.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Не обезсмисля, защото до момента по никакъв начин не е осъществен контрол върху машинното гласуване на предишни избори. Така че не е доказано в каква степен е коректно, честно и т.н. и че няма фалшификации от страна на машините. Задължително това трябва поне веднъж да се направи на едни избори. Контрол не се прави с 10 процента извадка. И пак няма сигурност в нея. Ако се направи на сто процента, ще е още по-добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: То няма да е контрол. То ще бъде установяване на резултата чрез преброяване на разписките. И ако по някаква причина част от разписките изчезнат, резултатът няма да бъде този от машината, разпечатания.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това появи ли се някъде черно на бяло, че резултатът ще се взима от разписките, а не от машината?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз мисля, че така го гласуваха. Резултатът ще бъде от разписките, а не от разпечатката на машината и ще се вписват в хартиения протокол. В крайна сметка нашето становище не може в същия вид да бъде поддържано. Някаква лека модификация във връзка с текста трябва да има, с приетия окончателно текст за момента, ако ще изразяваме становище. И може би наистина трябва да го разпространим най-малкото чрез медиите и във фейсбук, за да стане публично достояние.

СТЕФАН МАНОВ: Аз мисля, че има и един друг момент, който е много важен. А именно, че с хартия или без хартия, машините остават. И в общественото пространство прекалено много се лансира, че такова „животно“ в Европа няма другаде, което не е вярно. Машини не могат да се поставят. Като пипаме екрана, ще се заразим. На една машина могат да гласуват не повече от 200 души, респективно трябва да се купят 20 000 машини, по две на секция. Всичко това са едни приказки под „шипковия храст“, които мен изключително много ме дразнят, защото човек може да е за, може да е против машинното гласуване, но не с лъжливи аргументи. Нека да са откровени аргументите.

Аз виждам смисъл от една кръгла маса, а и от едно становище, в което да обърнем внимание на тези неща, именно защото машини ще има. Трябва един път завинаги да се престане да се разколебава общественото доверие в този начин на гласуване. Защото то е ясно, че като повтаряш от сутрин до вечер, че са несигурни, и хората след това в изборната секция може и да не изберат машината. Ако им дадат на СИК-овете четири дни преди

това методическото указание и никога не са пипали машина, преди техника на съответната фирма да им я достави в събота към 4 или 5 след обяд.

Според мен е важна задача с вето или без вето да поговорим за някои конкретни неща, които са свързани с машинното гласуване, каквото очевидно остава в Кодекса, каквато и да е съдбата на ветото. В този смисъл ми се струва удачно да има някакъв форум. Как ще го наречем, кой ще присъства, това е друг въпрос. Но мисля, че определено в общественото пространство има необходимост от малко добронамерена експертност, ако си позволя да използвам тази дума, защото се говорят небивалици.

Самият председател на Народното събрание да каже, че повече от 200 души на една машина не могат да гласуват, при положение, че на последните евроизбори на машини са гласували по 330 човека. Има секции с 300 и повече гласували, плюс още толкова гласували хартиено. Тоест пропускателната способност на секцията е била напълно годна. Не е задръстена от 300 гласували на машина. Това не може да бъде. Председател на Народното събрание да го казва в новините.

Аз съм, за да имаме някакъв форум от тази гледна точка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: А кого да поканим на този форум?

СТЕФАН МАНОВ: Колкото по-широко, толкова по-добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз мисля, че трябва да се депутатите от Правната комисия, защото не може да поканим всички депутати. Част от тях не се интересуват. Мисля, че трябва да поканим депутати на Правната комисия, ако вземем решение да се организира такова нещо. Миналия път, на заседанието август месец, бяхме единодушни.

ИВА ЛАЗАРОВА: Няма никакво желание за обратна връзка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Другият вариант е да поканим медии, които да отразят.

СТЕФАН МАНОВ: Това имам предвид. Медиите да отразят.

ИВА ЛАЗАРОВА: Те на първо четене, на второ четене и трети път отхвърлят вето. Няма никакъв шанс. Или се прави патардия, колкото и смешен да е този термин, или няма никакъв смисъл. Може после да се прави разяснителна кампания, това което Стефан каза. Машините са тук, дайте да ви запознаем по-добре с тях. Защото при депутатите няма желание за никаква обратна връзка. Там няма пробив. То е решено. То им е сведено и това е. Ще дойдат хора от БСП, това е ясно. Може би никой, защото само те са гласували против за част от предлаганите промени.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: За мен това, което беше доста странно на обсъждането на Правната комисия, беше обстоятелството, че ДПС за първи път заговориха за машинно преброяване. Те го казаха в смисъл, че никой не е казал, че трябва да се гласува с машината. Можело да се брои. Но те не си дават сметка, че в Кодекса не е заложена такава възможност в момента. Те казват, могат да купят машини за преброяване. Не могат да купят машини за преброяване в момента. На предишните обсъждания и Йордан Цонев, и Хамид Хамид държаха да има машинно гласуване. Изразът беше „ръчичка да не пипа бюлетина“. А сега вече за преброяване, това значи хартиени бюлетини да се броят. Това беше интересно. Не мога да кажа откъде дойде това нещо. Това беше нещо, което беше различно от очакваното. Защо си против кръглата маса? Миналият път не беше против.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Защото беше преди, а сега сме след.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Не смяташ ли, че имаме основание да обсъждаме примерно дори да прегласуват промените, как ще бъдат реализирани на практика тези промени.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз смятам, че трябва да се вдигне патардия. И то да се вдигне по начина, по който и двете го предложихте. Не съм съгласен с кръглата маса. Да направим дискусия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз нямам против да е дискусия.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Дори един час да направиш пресконференция в София-прес да поканиш и медиите, каниш всички. Защото е много хубаво когато се тръгва, да се каже в началото поканихме тези и тези и никой не дойде. Времето с някакви разговори и със стоене на една и съща маса и надявайки да се чуе нещо от тези, които приемат законите, мисля че отдавна отмина. В момента е натискът. Натискът може да го направиш чрез медиите. Каниш ги едните, но не каниш само народни представители. Това е другият въпрос. Дали каним всички участници в изборния процес, който е политически партии, кандидати, и да оставяме само на народни представители. Затова широко обществено обсъждане. Отворено е. Изрично е да каним тези, които, колкото пъти сме ги канили, не ни чуват, но публично да им го кажем. Включително може да поканим и цялата ЦИК. И да се започне една експертна дискусия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Може би си прав, като експертна дискусия е по-добре, след като ще бъде постфактум.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Първо, ние ще изгубим много време да чакаме да видим какви са промените и да излизаме с едно единно становище на Обществения съвет. И ако имаме нещо ще го сведем до четири-пет точки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Предлагаш да не изразяваме никакво становище във връзка с прегласуването.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ние трябва да имаме принципна позиция, но върху конкретика за вето. Да изчакаме ветото и тогава да го правим. По този повод ние да изразяваме становище за или против вето. То така се тълкува. Както каза Стефан, наистина има нужда от експертна чуваемост. Но, за да поканиш медиите, за да има някакъв ефект в отразяването, трябва да направиш скандал. Основни правила в медийната комуникация.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Моето мнение е, че трябва да се направи такъв форум. Дали ще се казва кръгла маса, дали ще се казва дискусия и след провеждането да се събере Обществения съвет

на база на това, което се е случило на тази дискусия, да направим едно становище, което да го разпространим пред медиите. Не може да се подготви преди това. Макар че може рамката да я има преди това. След това да има заседание на Обществения съвет. Може да е в същата зала, може да е на друго място. Дори и една пресконференция може да се направи.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Едно открито заседание на Обществения съвет. Формата да е различна. Да не е точно този тип кръгла маса.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Тук идва въпросът за наем на зала, което изисква някакъв бюджет.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: За един час беше 230 – 245 лв. в София-прес преди време. Сега не съм ги гледал цените.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: На времето, като правихме голямата кръгла маса в НДК, ЦИК ли пое бюджета?

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: В НДК го пое ЦИК. Общественият съвет няма свой бюджет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: В Съвета на Европа не беше ЦИК. За да е съвместно с ЦИК, трябва да мине на одобрение на ЦИК. Аз предлагам да не е съвместно.

Тези, които сме тук, обединяваме ли се около предложението да организираме някакъв форум, който ще го наречем, дали ще е дискусия или открито заседание на Обществения съвет, ще го решим. Въпросът е да започнем да го организираме по някакъв начин.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: С медийно отразяване по повод изменението в Изборния кодекс.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Да не позволим на някоя политическа сила, независимо коя е, да използва дейността на Обществения съвет в каквато и да е нейна лична полза. Ако искат да използват Обществения съвет, да бъдат така добри, да използват експертния потенциал и да има чуваемост, когато се казва становище. Аз съм против политически да се използва дейността на Обществения съвет.

По принцип съм, за да има подобно нещо, но си запазвам правото да си кажа мнението и съответно да участваме или не. Съгласен съм, че трябва да се покани цялата ЦИК, съгласен съм, че трябва да се поканят и представители на политическите сили. Но ако ние видим, че по някакъв начин това се потребява.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: На едно такова събитие има модератор. Той може по някакъв начин да контролира това.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Нашето мнение да е изключително експертно. Със Стефан сме си говорили на тази тема, че има достатъчно много експерти, които могат да кажат достатъчно много добри практики и да дадат и актуална информация, къде има и какво има. Ако правим подобно събитие, ние го правим с цел да използваме експертността, която имаме, или тази, която може да привлечем и от там да изкристализира нещо като мнение, което да отиде при тези, които могат да ни чуят или искат да ни чуят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ти подкрепяш да организираме такъв форум, който да бъде на експертно ниво.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Категорични сме всички, че трябва да бъде на експертно ниво и да говорим само като експерти вътре.

ТОДОР ГУНЧЕВ: С всички плюсове и минуси от това нещо.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Господин Гунчев, аз не съм съгласен с вашата дефиниция, да не се използва за политически цели. Ако го замените да не се използва за партийни цели ще се съглася.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Съгласих се със забележката.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: И изборното законодателство е политика. Защото ние много бъркаме и политиката я направихме мръсна дума, а тя не е.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Това може да бъде включено в становището, което ще излезе после от събитието.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Мисля, че тук сме абсолютно единодушни, че ние като общественици защитаваме обществени

интереси и не трябва да допускаме надделяването на чисто партийни, котерийни интереси в тази дискусия. Не случайно тръгнах, че ако го правим по повод ветото, ще бъде изтълкувано така.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Говорихме по повод ветото и въпросът беше дали по повод ветото и при гласуването на промените да изразим някакво становище. Аз съм съгласна с тебе, че каквото и да кажем, никой няма да го прочете, а ще каже, те подкрепят ветото или съответно са против.

Мисля, че всички се съгласяваме, че няма да изразяваме никакво становище повече, да изпращаме писмено в момента, а ще организираме тази дискусия на експертно ниво във връзка с промените и с организацията на изборния процес и после ще излезем със заключителен документ, който ще преценим дали на пресконференция, или там на място, ако има достатъчно медии, ще представим. Ако присъстват медии, те ще го отразят.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Ефектът ще бъде по-силен веднъж да се обяви, че се прави това нещо, и втори път – да се извади резултатът.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: И да се изпрати като прессъобщение.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: За да правиш заключителен документ след дискусия трябва най-малко ден и половина – два. На единия ден говориш, на другия ден го пишеш.

ДЕНИСЛАВ ГЕНЧЕВ: Становище с пет акцента или три акцента.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: За медиите не може да е повече като прессъобщение.

Да организираме събитието. Трябва да видим къде да го организираме и колко струва тази зала.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз ще проверя лично. Единият начин е безплатно в свободните им дни. Но те са ограничени и мисля, че часовете не бяха много подходящи. Сградата на Европейската комисия. Там мога да разговарям. Трябва да се провери какво точно

имат и какво точно предлагат. Ако ни предложат да го направим в събота от 9.00 до 11.00 и в неделя от 15.00 до 17.00 не е много добре.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Събота и неделя обикновено няма какво да отразяват медиите и ще присъстват.

Понеделник ще провериш и моля на медиите, на всички, да върнеш информация кога са възможните дати, за да го обсъдим и да преценим кога да го организираме. Изпращаме го до Правната комисия, до ЦИК.

СТЕФАН МАНОВ: Хубаво е да се изпрати покана до Караянчева. Тя ги разпределя по парламентарни групи, защото така ще си видят по съответните парламентарни групи. Правната комисия отива при секретаря, но те не го дават надолу. А чрез парламентарните групи може да дойдат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ние може да изпратим и до Правната комисия, и до Цвета Караянчева, за да покани и други желаещи депутати, които искат.

СТЕФАН МАНОВ: Да бъде как да приложим Изборния кодекс. Да бъде по-провокативно.

ИВА ЛАЗАРОВА: Трябва да имаме предвид, че Европейската комисия вероятно има много стриктни правила по отношение на това колко хора се допускат в залата. Също има нов пропускателен режим. Въпреки че сега се занимаваме със събития за декември, отсега са ни казали N брой рестрикции и не повече от 25 души в зала, която е за 70 души. Така че, това трябва да се има предвид. Предполагам, че навсякъде ще е същото в по-големи и по-сериозни публични сгради.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Това е много важно.

ИВА ЛАЗАРОВА: От наша гледна точка няма смисъл от бързане, за да може да се моделира и организира по възможно най-смисления начин и да се даде думата по начин, по който искаме тя да излезе и да се чуят и запишат нещата, които искаме. А, от друга гледна точка, колкото и да бързаем, трябва да го съобразим с тези изисквания.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ако искате, да се спрем само на това, да проверим там и някъде другаде, кой където смята, че може да се организира такова нещо. Да проверим какъв е максимумът хора, времето, датите и съответно и цената. Аз съм скептична дали ЦИК ще ни отпуснат бюджет. Ще поискаме, разбира се.

Дневният ред, изпратен по имейл, мисля че го изчерпахме.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Първото нещо е свързано с документацията. Аз предлагам това, което го направихме предишния път, след като гледам цялата документация какво има и какво няма, аз с каквото мога ще съдействам, да поискаме да се качат тези анализи, които е хубаво да ги има. Защото това, което аз съм чувал, включително и нашата организация и други организации, е, че Общественият съвет са едни, на които им се плаща да седят и да казват, че всичко е добре, а те нищо не правят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ще предложи на всички колеги от Обществения съвет да кажат, най-вече може би Румяна Дечева, коя информация липсва, за да я издирим и да я качим. Защото тя предишния път ми спомена, включително Нова алтернатива. Аз го намерих вчера.

Моята идея е следната. Първо да намерим какво липсва и да го намерим като информация и като носител, за да искаме да се качи. И, второ, ще обмислим, как да бъде структурирана изобщо информацията, която се съдържа. Защото там пише доклади, отиваш в подпапки, становища.

ТОДОР ГУНЧЕВ: В тази връзка да напомним на някои от нашите членове, които поемат ангажимент да напомнят на други да го изпълняват. Дончо Пачиков пое ангажимент за страница на Обществения съвет, ще се прави или няма да се прави. На мен ми е лесно да помоля някои от тези, с които контактувам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз мисля, че Дончо пое ангажимент за облак, в който да се съхраняват документите. Не съм сигурна кой пое ангажимента за страница. Трябва да проверим.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Молбата ми е да подадете към него информация. Ако има информация, да даде. Всеки от нас познава някой, който се занимава с облачни пространства или със страниците. Да събере някаква информация и да го направи това. Това си го бях заложил още в началото преди две години и не успях да го направя, за съжаление.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Тази страница е наложителна.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ние включително вчера, като писах на Иван, го помолих за среща с Таня Йосифова, защото тя в момента изпълнява функциите на председател. Тя първоначално каза добре, но днес нямат заседание. Сега видях Севинч Солакова и тя каза – ние ви чакаме утре на заседанието. Но ние не сме искали да присъстваме на заседанието, а искахме организационна среща. Но въпреки всичко, каза: Ние отдавна не сме виждали Обществения съвет. Заповядайте на заседание.

Така че, длъжна съм да предам поканата и, ако решим, аз си мисля, че и във връзка с промяната на вида на секцията Обществен съвет в страницата на ЦИК трябва да се срещнем със самата ЦИК. Не на заседание, защото няма смисъл. И във връзка с искането да си направим отделна интернет страница. Това ще бъде малко по-късно. Те сега имат частични избори. Нека ние да се организираме сами да имаме избистрено разбиране какво ще правим с интернет страницата, с облаци и т.н. и ще направим една среща.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Имам едно предложение. Нека това да го кажем, решение отделна страница на ОС на ЦИК. Тук сме се събрали и го решихме.

ТОДОР ГУНЕВ: Имаме девет гласа.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да издигнем кандидатури за председател на ЦИК. Стефан съгласен ли си да те издигнем за председател на ЦИК от Обществения съвет.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Аз ще предложа нещо друго. Мисля, че е трайна и добра практика Общественият съвет да участва с експертиза в дейността на ЦИК. И като организация, която е най-

наясно с всички аспекти на изборния процес в България, мисля че е редно и необходимо да стане практика да предлага членове и председател на Централната избирателна комисия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Всяка неправителствена организация може да предлага. Ние може да изразим подкрепа.

ТОДОР ГУНЧЕВ: И в тази връзка мисля, че имаме подготвени юристи, които може да излъчим в момента от членовете на Обществения съвет за председател на ЦИК, както може да излъчим и съответно и за членове. Това е предложението. Като визирам двама човека юристи. Предлагам Росица Матева или Даниел Стоянов. Един от двамата да издигнем. При всички случаи мисля, че е редно да го има това нещо. Мисля че има добра практика в миналото на Обществения съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Този човек, който евентуално бъде издигнат, трябва да бъде съгласен. Аз категорично не съм съгласна.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Въпросът е да артикулираме една добра позиция.

СТЕФАН МАНОВ: Бях предложил и една друга тема за обсъждане. Става дума за следното. Така, както сега от Кодекса се махнаха всякакви детайли в изборния протокол относно недействителните бюлетини, какви са, недействителна за партии и т.н. Още повече, назрява необходимостта от анализ. И крайно време е да си поискаме от ЦИК да се проведе анализ на недействителните бюлетини от последните общински избори, където има 15 – 20 процента недействителност за общински съветници. И тук с Ива и Велко, най-вече с Ива, направихме една селекция от общини, в които не е имало дори съдебно обжалване. Абсолютно окончателни са резултатите. И да поискаме ЦИК да съдейства и да започнем тази дейност. Сега е моментът, преди следващите избори. Защото така може да подготвим една по-фокусирана информационна кампания. Да видим грешките, които се допускат. Да се наблегне на тях.

Струва ми се, че тази тема най-малко може да създава възражения в момента.

Другото нещо, което трябва да постигнем своевременно, това са обучителните звена. Защото в Кодекса е ясно написано, че то не се състои само от членове на ЦИК, а изобщо. Особено ако имаме машини, се налага едно сериозно обучение, за да могат да се обучат тези комисии. Това нещо се подготвя своевременно, а не като се обяви указът и да се чудиш какво да правиш в този момент. Нищо не пречи да се подготви стратегия, с колко хора и т.н. Тези две теми ми се струва, че може да ги придвижим напред. Колкото за недействителните, сме готови, защото имаме някакъв документ, дайте да видим как да го повдигнем отново на дневен ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Стига да имаме съгласието, аз нямам нищо против. То е повдигано много пъти. Аз съм почти сигурна и мога да ти кажа какъв ще бъде отговорът. Законът не позволява да се отварят чували преди. Но нищо не пречи да попитаме пак.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това е едно де жа вю, което говоря от 2014 г.

ТОДОР ГУНЧЕВ: Тази селекция, която каза, че сте правили, ако е актуализирана, и може да я изпратиш до всички.

ИВА ЛАЗАРОВА: Той я беше изпратил до всички. Не сме я ъпдейтвали след това. Изчакахме да минат всички дела и обжалвания. И само в секции, в които не е имало такива, т.е. да няма някаква драма с ЦИК. Без да се оспорват резултатите и т.н., да е от чисто научна гледна точка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ако искате само за осъвременяване на информацията, изпратете я пак на имейлите.

СТЕФАН МАНОВ: На 17 септември е изпратено.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Приложение до ЦИК за пилотни секции. Има го.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Съгласни ли сте всички да го изпратим като предложение.

СТЕФАН МАНОВ: Може би Ива да обясни как сме процедирали, защото през вайбър ще е по-некачествено обяснението. Как сме ги извадили тези секции. Методиката ни на работата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Аз като гледам дела на недействителните, ми е ясна методиката на работата, от 20 до 40 процента.

ИВА ЛАЗАРОВА: Средните стойности за страната са били между 4 и 4,5 през 2019 г. на първи тур. И между 1,7 и 2,2 на втори тур, когато е имало по-малко бюлетини. Предложили сме 12 общини, в които средният процент на недействителните гласове е два пъти по-висок от 15, който беше недействителният процент среден за страната. И от тази гледна точка сме извадили 130 секции, в които са подадени около 40 000 гласа. От тях недействителните са били 11 000 гласа. Основен критерий ни е бил дялът на недействителни гласове за общински съветници. Допълнителен индикатор е разликата между процента недействителни гласове за общински съветници и тези за кмет на съответната община. Защото бюлетината за кмет е много лесна.

Това, което Стефан каза, че във всички секции резултатите са окончателни. Не е имало никакви съдебни обжалвания. И общо взето идеята ни е да не се води статистика на действителните бюлетини, а да се гледат само недействителните, за да няма никакви притеснения.

СТЕФАН МАНОВ: Другото важно нещо, съобразили сме да са от области и общини, които са около два часа и половина от София. Елиминирали сме Силистра нарочно. Доста работа хвърлихме благодарение на математическите еквилибристики на екипа, за да отсеем не само математически валидни, но и географски обозрими, за да не създаваме непреодолими затруднения. Действително е много оптимален вариант като подборка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Гледам, че това са секции и става дума за изборите за общински съветници и кметове

2019 г. Аз мисля, че само заради това ще ни откажат, защото са били твърде скоро изборите. И ви предлагам дали да помислим, единият вариант е да го изпратим това искане, да получим от ЦИК несъгласието. След което дали да помислим направо да поискаме да се направи анализ на изборите за Народно събрание от 2017 г. Защото предстоят редовни избори. Книжката се съхраняват до следващите избори. След тези избори те ще бъдат унищожени. Преди да бъдат унищожени, да се направи този анализ, за да няма аргументи, че независимо, че само недействителните ще се проверяват, може да се направи някакъв опит за оспорване на резултата и т.н. Това са аргументи, които сме чували много пъти досега.

СТЕФАН МАНОВ: Аз мисля, че трябва да се представи това нещо, защото характеристиката на общинските избори е, че за разлика от всякакви други там има един преклузивен срок за обжалване по съдебен ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: За всички видове избори има. В крайна сметка всички видове избори могат да бъдат оспорени. Аргументите на колегите винаги са били, че в крайна сметка като се отвори чувал в една малка община и се види, че има много голям процент недействителни, които част от тях примерно може да се приемат за действителни, това ще означава, че няма да е легитимен този общински съвет, независимо, че е минал срокът за обжалване. Могат да тръгнат и в тази посока обсъжданията.

СТЕФАН МАНОВ: Въпросът е, че обратното сме го пробвали. Аз бях направил лично предложението, след избори 2016 г. за президент да отворим бюлетините от 2011 г. Дори по стария Кодекс – Фидосова. Дори не са по Кодекса – Манолова. И въпреки това, не се съгласиха и ги изхвърлиха на боклука. А и без това се изваждаха от помещенията, за да се вкарат новите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Те трябва да бъдат унищожени.

СТЕФАН МАНОВ: Ние да си го поставим ребром, а те да ни откажат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ние може да го поставим. И като ни откажат, евентуално като наближат следващите избори, дали извънредни или редовни парламентарни, да поискаме от предишните, които подлежат на унищожаване.

СТЕФАН МАНОВ: И така може. То да се изпрати по официалния ред, но да бъде представено. Да се иска да ни поканят на заседание и там Ива и Велко да го представят с няколко думи и да го защитят, за да влезе в протокола отказът им.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Ако се съгласяваме тук всички, че ще го направим, може да го изпратим с едно писмо с искане, да влезе в дневния ред на заседание на ЦИК, на което да присъстват представители на Обществения съвет, за да изложат аргументи в подкрепа на това искане. Съгласни ли сме така? Приемаме, че сме съгласни.

Трябва ли да го разгледаме отново, или направо така, както е предложено, да го изпращаме.

Ние имаме достатъчно мнозинство в момента да го гласуваме. Така че може направо да го изпратим от името на Обществения съвет с искане да влезе в дневния ред на следващото заседание или на по-следващото и да ни уведомят за кое заседание е предвидено в дневния ред за разглеждане, за да може представители на Обществения съвет да участват в заседанието.

СТЕФАН МАНОВ: Може би първото изречение на текста трябва да го сменим, защото то казва следното: Настоящото предложение за анализ на недействителните гласове от изборите е предоставено на Обществения съвет към ЦИК и е изпратено до членовете на ЦИК.

Настоящото предложение за анализ е представено на Обществения съвет към ЦИК на еди-коя си дата и подкрепено за внасяне.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА МАТЕВА: Тук ще променим първоначалното, че днес на това заседание е подкрепено да бъде внесено искането в ЦИК.

Мисля, че с това се изчерпаха всички въпроси, които трябваше да обсъждаме.

Закривам заседанието.

(Закрито в 18 часа и 45 минути)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Росица Матева

Стенограф:

Силвия Михайлова